

Державне агентство
лісових ресурсів України

Асоціація міст України розглянула проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності господарських товариств у сфері лісового господарства» (далі – законопроект), надісланий листом від 31.08.2026 № 12- 03/4832-26.

Законопроектом пропонується, зокрема, внести зміни до Лісового кодексу України, Земельного кодексу України та Законів України «Про землеустрій», «Про приватизацію державного і комунального майна», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» щодо врегулювання питань користування земельними ділянками лісогосподарського призначення господарськими товариствами.

За результатами розгляду законопроекту, Асоціація міст України **погоджує його за умови врахування наступних зауважень до нього.**

1. Законопроектом пропонується **внести зміни до пункту 5 розділу VIII «Прикінцеві положення» Лісового кодексу України**, якими, зокрема, продовжити строк, протягом якого право постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення підтверджується планово-картографічними матеріалами лісовпорядкування, з 1 січня 2027 року до 1 січня 2035 року.

Водночас продовження зазначеного строку створює умови для зловживань з боку лісогосподарських підприємств у набутті прав на земельні ділянки через **оновлення планово-картографічних матеріалів** лісовпорядкування (зокрема, в частині зміни їх площі та меж) без узгоджень з боку органів місцевого самоврядування.

З метою захисту прав територіальних громад як власників земель комунальної власності та недопущенню фактичного розширення меж земельних ділянок за рахунок земель комунальної власності **пропонуємо викласти пункт 5 розділу VIII «Прикінцеві положення» Лісового кодексу України у наступній редакції:**

«5. До здійснення державної реєстрації, але не пізніше 1 січня 2035 року, господарськими товариствами, 100 відсотків акцій (часток) яких належать державі або територіальній громаді, державними та комунальними лісогосподарськими підприємствами, іншими державними і комунальними підприємствами та установами, права постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення, які надані їм у постійне користування до набрання чинності Земельним кодексом України, таке право підтверджується планово-картографічними матеріалами лісовпорядкування, на підставі яких були прийняті відповідні рішення про надання земельних ділянок у постійне користування.».



2. Запропоновані законопроектом зміни до *частини другої статті 92* та *частини п'ятої статті 120-1 Земельного кодексу України* не узгоджуються між собою щодо кола господарських товариств, які можуть набувати право постійного користування земельними ділянками, а саме:

- **новий пункт «и» частини другої статті 92 Земельного кодексу України** охоплює господарські товариства, 100% акцій (часток) яких належать **державі або територіальній громаді**, щодо земель лісогосподарського призначення;
- **новий абзац частини п'ятої статті 120-1 Земельного кодексу України** охоплює лише господарські товариства, 100% акцій (часток) яких належать **державі**.

Внаслідок цього виникає правова невизначеність щодо переходу прав на земельні ділянки у разі перетворення комунального підприємства у господарське товариство, 100 відсотків акцій (часток) у статутному капіталі якого належать територіальній громаді.

З одного боку, таке товариство відповідно до запропонованого пункту «и» частини другої статті 92 Земельного кодексу України може набувати право постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення, а з іншого – запропонована редакція частини п'ятої статті 120-1 цього Кодексу не встановлює відповідного переходу такого права до зазначеного товариства.

З огляду на викладене, а також з урахуванням зауважень до попередньої редакції законопроекту щодо запропонованого пункту «и» частини другої статті 92 Земельного кодексу України (лист Асоціації міст України від 10.07.2026 № 5-573/26), **пропонуємо доопрацювати** положення статей 92 та 120-1 Земельного кодексу України в частині встановлення єдиного підходу до набуття та переходу права постійного користування земельними ділянками державної та комунальної власності незалежно від їх належності до земель лісогосподарського призначення та від того, чи належать акції (частки) відповідного господарського товариства державі або територіальній громаді.

3. Законопроектом пропонується доповнити **частину восьму статті 14 Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» новим абзацом**, яким дозволити засновнику господарського товариства, у статутному капіталі якого 100 відсотків акцій (часток) належать державі, яке утворюється шляхом перетворення Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», **включати, зокрема, до статутного капіталу такого господарського товариства майно, яке на момент реорганізації не перебувало на балансі державного підприємства**.

Тобто, запропоноване положення дозволяє включати до статутного капіталу господарського товариства майно без підтвердження його належності державному підприємству, що створює ризик включення до статутного капіталу господарського товариства майна, зокрема майна, яке перебуває у приватній або комунальній власності.

Це може призвести до порушення конституційного права власності власників, гарантованого *статтею 41 Конституції України*, та принципу непорушності права власності, встановленого *статтею 321 Цивільного кодексу України*.

Крім цього, законопроектом також пропонується доповнити Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» новою статтею 29-3, якою пропонується встановити особливості державної реєстрації речових прав



суб'єкта господарювання, утвореного шляхом перетворення державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України». Зокрема, передбачається можливість проведення державної реєстрації на нерухоме майно на підставі передавального акта без обов'язкової попередньої державної реєстрації права власності на таке майно.

Таким чином, запропонований порядок допускає державну реєстрацію права на таке майно без попереднього встановлення його власника. Це може призвести до порушення конституційного права власності власників, гарантованого *статтею 41 Конституції України*, та принципу непорушності права власності, встановленого *статтею 321 Цивільного кодексу України*.

Крім того, у разі якщо таке майно є безхазяйним, зазначене положення не узгоджується зі *статтею 335 Цивільного кодексу України*, відповідно до якої безхазяйне нерухоме майно набувається у власність територіальною громадою за рішенням суду, а також з *абзацом одинадцятим частини першої статті 3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності»*, згідно з яким до об'єктів управління державної власності належать, зокрема, безхазяйне майно, що переходить у державну власність за рішенням суду.

З огляду на викладене, пропонуємо:

- у **новому абзаці частини восьмої статті 14 Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб»** **виключити слова:** «, та про включення іншого майна, що на момент прийняття рішення про реорганізацію не перебувало на його балансі.»;

- **статтю 29-3 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» виключити.**

Додатково до законопроекту.

Асоціація міст України просить передбачити у законопроекті **виключення частини другої статті 107 Лісового кодексу України**, якою передбачено, що органи місцевого самоврядування відшкодовують шкоду, заподіяну лісу у разі не встановлення осіб, винних у заподіянні такої шкоди.

Зазначене обумовлено тим, що особа або група осіб, які власними діями завдали шкоду лісу, уникають покарання відповідно до *статті 246 Кримінального кодексу України*. Водночас обов'язок щодо відшкодування такої шкоди покладається на бюджети територіальних громад, що позбавляють органи місцевого самоврядування матеріальної і фінансової основи (*ст. 16 Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»*) для забезпечення населення необхідними послугами.

Виконавчий директор

Олександр СЛОБОЖАН

Корніюк Олена
044-486-28-41
o.korniiuk@auc.org.ua

